

25 sierpnia - 80. rocznica Zagłady Żydów Tykocińskich

25 i 26 sierpnia 1941 roku doszło do zagłady społeczności żydowskiej Tykocina. W Lesie Łopuchowskim z rąk hitlerowskich zbrodniarzy zginęło 2 tysiące osób. W tym roku mija 80. rocznica tego tragicznego wydarzenia.

Akcja rozpoczęła się w godzinach rannych. Niemcy nakazali wszystkim tykocińskim Żydom zebrać się na rynku, wyjaśniając im, że zostaną przesiedleni do getta w Czerwonym Borze. Jednak chwilę później poprowadzono ich do miejsca kaźni w okolicach lasu w Łopuchowie. Maszerującym kazano uformować kolumnę czwórkową, a za pochodem długości ponad kilometra szła lokalna orkiestra „klezmerów”, której Niemcy kazali grać głośną muzykę.

Aż pozostał nikt żywy

Egzekucja trwała dwa dni. Wykonał ją oddział SS Einsatzkommando, pod dowództwem SS-Obersturmführera Hermanna Schapera, który wsławił się również okrutnymi zbrodniami w 1941 r. w innych miejscowościach naszego regionu, m.in. – w Radziłowie, Jedwabnem, Wiźnie.

Na miejscu tragedii w Lesie Łopuchowskim wykopano trzy szerokie doły. Żydów zmuszano do wchodzenia lub wrzucano do nich. Karabiny maszynowe umiejscowione na brzegach okopu otwierały ogień i bezlitośnie kosiły ludzi aż nie pozostał nikt żywy. Co dziesięć minut przypędzano kolejne grupy tykocińskich Żydów i przerażający spektakl powtarzał się. Później polscy robotnicy zasypujący doły opowiadali, jak przez wiele godzin ziemia wciąż się poruszała od drgających ciał, konających w jamach ludzi.

Zbezczyszczony żydowski cmentarz

Po rzezi Żydów w Tykocinie, Niemcy przystąpili do likwidacji żydowskiego majątku – m.in. Wielka Synagoga została zamieniona na magazyn. Tam przywieziono całą pościel z żydowskich domów i inne miękkie rzeczy domowe. Lepsze meble żandarmi i inni, cywilni urzędnicy zabrali dla siebie. Pozostałe rzeczy sprzedali na licytacji.

Także żydowski cmentarz w Tykocinie został zbezczyszczony przez hitlerowców. Zamieniono go w pastwisko, a następnie służył on również jako miejsce egzekucji złapanych w ciągu okupacji Żydów oraz ofiar polskiej narodowości.

oprac. Jerzy Górko

red.: Paulina Dulewicz

